

Witte Donderdag: breken en delen tot het uiterste

We vieren hier aan een lange tafel met witte tafellakens, versierd met bloemen, platte broden, wijn en druiven, dadels en noten liggen op tafel

V-Welkom

Gezegend het licht van deze avond.

Gezegend ieder woord dat kracht geeft en bezielt.

Gezegend ieder van u, om wie je bent, om wat ons samenbrengt,
in naam van wie wij noemen: Vader-Moeder, Zoon en H. Geest.

Deze week herdenken we het leven van Jezus van Nazareth. De evangelisten willen ons daarbij nog eens zeer duidelijk aanreiken waar het bij Jezus op aan komt, wat zijn boodschap inhoudt. Dit wordt in de evangeliën sterk gesymboliseerd door twee handelingen van Jezus bij die laatste maaltijd met zijn vrienden: nl. de voetwassing (bij Johannes) dat we vanavond niet gaan gebruiken en het breken en delen van brood en wijn (bij Korintiërs). We leggen ons accent op het breken en delen van het brood en blijven daarbij stilstaan en bezinnen.

Lied: HOOR. MAAR IK KAN NIET HOREN (tekst: Huub Oosterhuis; muziek: Antoine Oomen)

Hoor. Maar ik kan niet horen.

Mijn oren dichtgestopt.

Mijn adem opgekropt.

Mijn hart van leegte zwaar.

Ik ben nog niet geboren.

Ik ben niet ik. Niet waar.

Hoor. Maar ik wil niet horen.

Zou ik uw woord verstaan,

Ik moest uw wegen gaan,

U volgen hier en nu.

Ik durf niet zijn geboren

En leven toe naar U.

Hoor, roept Gij in mijn oren

En jaagt mijn angst uiteen.

O stem door merg en been

Verwek mij uit het graf,

Uw mens opnieuw geboren –

O toekomst, laat niet af.

L- 1e lezing Exodus 12, 1-8.11-14

Mozes krijgt richtlijnen van God voor het vieren van de dag waarop de uittocht uit Egypte wordt herdacht.

Terwijl de Israëlieten nog in Egypte waren, zei de Heer tegen Mozes en Aäron: 'Zeg tegen de Israëlieten: 'Deze maand moet voortaan voor jullie de eerste maand zijn, de maand waarin het nieuwe jaar begint. Op de tiende dag van deze eerste maand moet elk gezin een schaap of een geit uit de kudde halen. Het mag een groot of een klein dier zijn. Dat hangt ervan af met hoeveel personen een gezin is en hoeveel iedereen eet. Misschien is een gezin te klein om een heel dier op te eten. Dan moeten ze samen doen met de burens. Het dier mag een schaap of een geit zijn. Maar het moet een mannelijk dier zijn van één jaar oud. Het dier moet gezond zijn en mag geen gebreken hebben. Het moet vier dagen apart gehouden worden. En dan, op de veertiende dag van de maand, moeten jullie het dier slachten. Dat moet gebeuren als het donker begint te worden. Als het dier geslacht is, moeten jullie wat bloed op de deurposten doen en op de balk boven de deur. Dat moet gebeuren bij elk huis. Het vlees van het dier moeten jullie dezelfde nacht nog roosteren en opeten. Bij het vlees moeten jullie brood zonder gist eten en bittere kruiden. (...) Dat eten is de paasmaaltijd ter ere van de Heer. Jullie moeten snel eten. Je moet al helemaal klaar zijn om op reis te gaan: met je reiskleren aan, je riem om, je schoenen aan en een stok in je hand.' De Heer zal de Egyptenaren straffen De Heer zei verder: 'In deze nacht zal ik door Egypte gaan. Ik zal de oudste zoon in elk gezin doden. Ik zal ook het oudste jong van elk dier doden. Ik ben de Heer. Ik zal laten zien dat de goden van Egypte geen macht hebben. Ik straf de Egyptenaren met de dood. Maar jullie zal ik niet straffen. Het bloed aan jullie huizen is het teken dat jullie daar wonen. Als ik bloed aan een huis zie, dan ga ik dat huis voorbij. Voortaan moet deze dag voor jullie altijd een feestdag zijn. Dan moeten jullie denken aan wat ik in Egypte gedaan heb, en feestvieren ter ere van mij. Ook jullie nakomelingen moeten dit feest altijd vieren.

Muziek

L- Tweede lezing 1 Kor.11,23-26

Deze woorden die Paulus schreef in een brief aan de christenen van Korinte zijn de oudste woorden in het Nieuwe Testament die het hebben over het laatste avondmaal van Jezus.

Want wat ik heb ontvangen en aan u heb doorgegeven, gaat terug op de Heer zelf. In de nacht waarin de Heer Jezus werd uitgeleverd nam hij een brood, sprak het dankgebed uit, brak het brood en zei: 'Dit is mijn lichaam voor jullie. 'Doe dit, telkens opnieuw, om mij te gedenken.' Zo nam hij na de maaltijd ook de beker, en hij zei: 'Deze beker is het nieuwe verbond dat door mijn bloed gesloten wordt. Doe dit, telkens als jullie hieruit drinken, om mij te gedenken.' Dus altijd wanneer u dit brood eet en uit de beker drinkt, verkondigt u de dood van de Heer, totdat hij komt.

V- Duiding

Vrome Joden vierten elk jaar Pesach, het feest van het voorbijgaan van de Heer. Het verhaal verwijst naar een heel oude herdersrite. In het voorjaar, tijdens de helderste nacht van het jaar, keerden de herders naar de schaapskooien terug. Het was de tijd waarin de lammeren geboren werden waarna de reis werd aangevat op zoek naar nieuwe weidegronden. Opdat dit voorspoedig zou verlopen, werd bloed aan de tentpalen gesmeerd om het kwaad op afstand te houden. In de nacht van de bevrijding uit Egypte stonden de Hebreeën eveneens voor een lange, gevaarlijke tocht. Het zou de reis worden naar blijvende grond, naar nieuwe toekomst, naar het land dat aan Abraham was beloofd. Als Joden nu de paasmaaltijd houden, gedenken en herdenken zij de bevrijding van het juk van de farao. Voor die bevrijding danken zij God. De tocht door de woestijn werd de tocht van hun leven. Als volk zullen zij herboren worden.

De Korinthiërs brief werd waarschijnlijk geschreven rond 55 na Christus (dus een twintigtal jaar eerder dan de evangeliën). In het joods gedachtenismaal van Pesach gebeurt alles in dezelfde volgorde als hier in Korintiërs 11 beschreven. Als men God dankt voor het verbond, dan aanvaardt men ook de opgave ervan: het onderhouden en aanvaarden van de 'tien woorden' als norm voor het samenleven. In de christelijke eucharistie komt er een nieuwe dimensie bij: naast het danken voor het leven en voor het verbond, wordt **Jezus in herinnering gebracht** en **aanwezig gesteld**, en de **opgave gegeven** om verder te gaan op zijn weg. Daarmee zijn er 3 fasen in de eucharistie: verleden, heden en toekomst. Transsubstantiatie is het veranderen van brood en wijn in het lichaam en bloed van Christus. Dit is het onderwerp van heel wat theologische discussie. Maar onder deze discussie ligt iets dat echt wezenlijk is: Wil je Jezus echt in jou laten komen, wil je je echt inleven en ook in zijn kruisiging en dood en nog meer wil je zelf deze weg van liefde gaan ... ook als het moeilijk wordt, zelfs tot het uiterste?

Moment van stilte (2')

Lied: Geproefd, geleefd, herkend (K. Gelaude/A. Malfliet)

Geen ander brood dan wat door onze handen gaat
geen ander woord dan wat aan mensen adem geeft.
Uw liefde wil geproefd, geleefd, herkend worden.
Zo'n God zijt Gij, onnoembare liefde.

Geen ander licht dan dat in onze ziel gelegd
Geen and're kracht dan zout van deze aarde zijn
Uw liefde wil geproefd, geleefd, herkend worden.
Zo'n God zijt Gij, een levende nabije.

Geen and're weg dan die door Jezus werd gegaan
Geen ander vuur dan aangeblazen door zijn Geest.
Uw liefde wil geproefd, geleefd, herkend worden.
Zo'n God zijt Gij, Gij eeuwige getrouwe.

Tafelgebed (Michaël Steehouder schreef de volgende (ongepubliceerde) tekst waarin zinnen van het lied “Als je brood deelt” van Herman Verbeek zijn verwerkt).

- V-** Met dit brood op tafel spreken wij uit
dat wij afstand mogen doen van onze macht
om deelgenoot te worden van een wereld
die niet van mensen is, maar van God.
- A-** Als je brood deelt deel je macht.
Als je macht deelt neem je deel.
- V-** Met dit brood op tafel spreken wij uit
dat wij met hart en ziel ons mogen inzetten
voor een wereld waar alles gedeeld wordt,
waar hoop groeit voor neergeslagen mensen.
- A-** Als je brood deelt deel je hart.
Als je hart deelt komt er hoop.
- V-** Met dit brood op tafel spreken wij uit
dat wij één mogen zijn met elkaar
met mensen van alle rassen en standen:
één levend lichaam van de Messias.
- A-** Als je brood deelt deel je lijf.
Als je lijf deelt word je een.
- V-** Met dit brood op tafel spreken wij uit
dat het lijden van mensen wereldwijd.
ónze zorg en óns lijden mag zijn,
dat wij trouw mogen blijven aan elkaar.
- A-** Als je brood deelt deel je pijn.
Als je pijn deelt is er trouw.
- V-** Met dit brood op tafel spreken wij ons uit
tegen groter, beter, méér en rijker,
want kracht ligt in kleinheid,
en onze plaats is bij de minsten der mensen.
- A-** Als je brood deelt word je klein.
Als je klein wordt word je sterk.
- V-** Met dit brood op tafel spreken wij uit
dat de dood het laatste woord niet is,
dat mensen leven naar het licht,
dat ooit de aarde goed zal zijn.
- A-** Als je brood deelt wordt het licht.
Als het licht wordt komt het goed.
- V-** Met dit brood op tafel spreken wij uit
dat brood gedeeld moet worden onder mensen
dat wij zelf brood moeten worden voor elkaar
om zo mensen van God te zijn.

A- Als je brood deelt word je brood.
Als je brood wordt word je mens.

Lied: Als je brood deelt, deel je macht (Herman Verbeek)

Als je brood deelt, deel je macht.
Als je macht deelt, neem je deel.
Als je brood deelt, deel je hart.
Als je hart deelt, komt er hoop.
Als je brood deelt, deel je lijf.
Als je lijf deelt, word je een.
Als je brood deelt, deel je pijn.
Als je pijn deelt, is er trouw.
Als je brood deelt, word je klein.
Als je klein wordt, word je sterk.
Als je brood deelt, wordt het licht.
Als je licht deelt, komt het goed.
Als je brood deelt, word je brood.
Als je brood wordt, word je mens.

Onze vader die in het diepste van uw mensen zijt

Het brood breken en delen:

Wie het brood breekt, ontsteekt een vuur van liefde, een ontembaar engagement. Wie het brood breekt overschrijdt elke grens, vindt en ontmoet de ander, verbindt alle mensen op aarde tot één wereldgemeenschap. Laten we dat voor mekaar zijn.

Muziek: Gracias a la vida (Mercedes Sosa)

V- Ter bezinning:

We nodigen je uit om even te bezinnen met een geactualiseerde kritische tekst van Herman Verbeek...over het reële brood in deze wereld, "het brood voor allen, dat dagelijkse opdracht is". Het gaat erom namen te benoemen van invloedrijke bedrijven en organisaties.

Een brood in de winkel kost de consument rond de €3,00. In een brood zit 500 gram graan. Daar krijgt de boer al geen 15 cent meer voor. Natuurlijk moet de bakker betaald worden. En de molenaar. Dat is de kwestie niet. Maar die verhouding: €3,00 : €0,15. Waar gaat al die toegevoegde waarde naartoe? Al die winst die onderweg in de voedselketen wordt gemaakt?

Nestlé had in 2023 een netto-winst van bijna 10 miljard euro. Ahold Delhaize, eigenaar van Albert Heijn en bol.com, boekte een winst van ruim 2,5 miljard euro. Dat geld gaat naar de onzichtbare bankrekeningen van de aandeelhouders. Een boer en boerin moeten steeds meer produceren voor steeds lagere prijzen. Van die 15 cent moeten de productiekosten nog af: voor zaaigoed, machines, arbeid. Aan inkomen blijft er dan een negatief saldo over.

Met de grond, de natuur, de levende have wordt het boerenfamiliebedrijf leeggezogen. Zo doet het de liberale markt. Overschottenmarkt. Voedsel is geen recht, geen voorziening meer van een beschaafde samenleving. Het is handel. Zo dicteert het het Westen. Zo willen het de VS, de EU en de Wereldhandelsorganisatie (WTO).

In de onderhandelingen over vrijhandel gaat het niet over landbouw als wereldvoedselbeleid, maar over landbouw als handel, als marktverovering met voedsel. De president van Colombia zei in de Algemene

Vergadering van de VN: "Als de wereldkoffie- en -graanprijzen worden verhoogd, zijn de boeren niet langer aangewezen op de cocaproductie."

Ik drink mijn kop koffie. De koffieprijs doodt de kleine koffieboer. De melkprijs doodt de kleine melkveehouder. En nu ook de grotere boeren, die tot de lippen bij de bank in de schuld zitten. De suikerprijs doodt de suikerrietteler. Het koekje doodt de graanboer.

Ik drink en eet de dood. Wie drinkt en eet, die drinkt en eet de dood. Hoe kan ik dan voorgaan in eucharistie? Hoe het brood breken meevieren? Je kunt toch niet alles goedpraten, vergoelijken, verdoezelen en verdringen?

Economie is ecologie. Huishouden is aarde houden. Brood is de eerste en laatste maat van recht, van fatsoen, van waarheid.

Lied: Als je brood deelt, deel je macht (Herman Verbeek)

Als je brood deelt, deel je macht.

Als je macht deelt, neem je deel.

Als je brood deelt, deel je hart.

Als je hart deelt, komt er hoop.

Als je brood deelt, deel je lijf.

Als je lijf deelt, word je een.

Als je brood deelt, deel je pijn.

Als je pijn deelt, is er trouw.

Als je brood deelt, word je klein.

Als je klein wordt, word je sterk.

Als je brood deelt, wordt het licht.

Als je licht deelt, komt het goed.

Als je brood deelt, word je brood.

Als je brood wordt, word je mens.

V- Slotgebed

We gaan de nacht in met het mysterie van deze avond, met de verbondenheid met elkaar en met Hem die eeuwen geleden wist wat er zou komen en tot het einde ging:

Onnoembare , Eeuwige,

In de stilte van deze avond

Blijven de vragen vragen.

Als er een antwoord op bestaat

dat naar U verwijst,

is het dat van het leven zelf.

Laat in ons het beeld nog spreken

van die enige mens Jezus,

dat de dingen die Hij deed

opnieuw gebeuren,

dat Hij opstaat in ons hart.

Ent op ons de liefde, die Hij was.

(Kris Gelaude)

Laten we het heel donker maken in Ademtocht en deze viering afsluiten met muziek van Taizé "Bleibet hier und wachet mit mir"

Muziek Taizé

Bleibet hier und wachet mit mir

Wachet und betet

Wachet und betet